

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 7.6.2006
COM(2006) 283 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Priporočila za prenovljeno sodelovanje Evropske unije z Irakom

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Priporočila za prenovljeno sodelovanje Evropske unije z Irakom

I. UVOD

Irak se sooča z ogromnimi izzivi: pomanjkanje varnosti zaradi terorizma, uporniških skupin, organiziranega kriminala in nasilja sekt; resno pomanjkanje pri osnovnih storitvah; razširjene kršitve človekovih pravic; in razširjene institucionalne pomanjkljivosti znotraj državne uprave.

Sporočilo Komisije iz leta 2004 „Evropska unija in Irak: Okvir za sodelovanje“¹ in dopis, ki je spremljal Sporočilo in sta ga podpisala komisarka za zunanje odnose in Visoki predstavnik, določa srednjeročno strategijo za sodelovanje EU z Irakom kot odgovor na novo iraško začasno vlado in sprejetje Resolucije Varnostnega sveta ZN 1546.

Od leta 2004 je država kljub zaostrenim in poslabšanim varnostnim razmeram vidno napredovala v političnem in ustavnem procesu, kar je privedlo do oblikovanja prve ustavno izvoljene vlade. Leta 2005 so bile izvedene dvojne volitve in končan je bil osnutek nove ustave, ki je bil pozneje sprejet po ljudskem referendumu oktobra 2005. Volilna udeležba je bila na obeh volitvah visoka.

Z vzpostavljeno novo vlado je to priložnost ob pravem času, da se pregleda napredek v zvezi s Sporočilom iz leta 2004 in da se ponovno prouči način sodelovanja med EU in Irakom, najprej s političnim dialogom z novo vlado.

Srednjeročna strategija, določena v Sporočilu iz leta 2004, je predvidela naslednje cilje:

- Varen, stabilen in demokratičen Irak.
- Odprto, trajnostno in raznovrstno iraško tržno gospodarstvo.
- Irak, ki ima miroljubne odnose s sosedi in je vključen v mednarodno skupnost.

Ti cilji so veljavni še danes, ne glede na nestabilnost, politične napetosti in čedalje slabše varnostno okolje v državi.

Zaradi tega težkega ozadja si je EU prizadevala za izvajanje ukrepov, določenih v Sporočilu iz leta 2004. EU je bila na prvem mestu mednarodnega sodelovanja s podporo za političen in ustavni proces, ki je vključil pomembno strokovno znanje in vire za volilne postopke ter za vzpostavitev vladavine prava. Zagotovljena je bila znatna finančna pomoč, zlasti preko Mednarodnega sklada za obnovo Iraka (IRFFI). Odprta je bila delegacija Evropske komisije. EU je okrepila svoje sodelovanje z iraškim političnim vodstvom, preko med drugim, vzpostavitve okvirja za politični dialog na podlagi Skupne deklaracije o političnem dialogu med EU in Irakom, podpisane 21. septembra 2005, obiskov trojke in mednarodne konference

¹ COM(2004) 417 z dne 9. junija 2004.

v Bruslju junija 2005, ki sta jo podprli EU in ZDA. EU je bila tudi v stiku z novo vlado in ponudila začetek pogajanj za Sporazum o trgovini in sodelovanju. Evropska unija je s svojim sodelovanjem obdržala tesne stike in dialog z drugimi ključnimi mednarodnimi akterji, ki so se zavzemali za pomoč Iračanom pri soočanju s prihajajočimi izzivi.

Na podlagi analiz trenutnega stanja in prihajajočih izzivov to sporočilo predlaga številna **priporočila za sodelovanje EU**, osredotočena na vrsto ključnih ciljev. Sporočilo določa podlago za okvir za dialog in sodelovanje med EU in novo iraško vlado. Čeprav bo mandat vlade trajal štiri leta, predlagana priporočila v tem sporočilu niso vezana na poseben časovni razpored.

- Za boljše sodelovanje EU sta najbolj poudarjena dva **kritična dejavnika**. To sta: najprej, vključenost v politični proces in vlado, ter drugič, varnostne razmere v državi.

II. IZZIVI ZA IRAK

Glavni izzivi za Irak in novo vlado bodo ohranitev nacionalne kohezije in zahteva za nacionalno spravo; zagotovitev varnosti s spoštovanjem človekovih pravic; zagotovitev osnovnih storitev in zaposlitvenih možnosti za povečanje usposobljenosti državne uprave; in spodbujanje gospodarske stabilnosti ter trajnostne rasti, ki sta koristna za prebivalstvo nasploh.

Pri ocenjevanju vseh izzivov, s katerimi se sooča Irak, je treba podrobno proučiti številna posebna področja. Ta področja, tako politična kot tudi gospodarska, so medsebojno odvisna, vendar spadajo v bistvu v dve kategoriji: utrditev demokracije in spodbujanje gospodarstva.

Utrditev demokracije in okrepitev civilne družbe

Čeprav je bil politični proces leta 2005 uspešen, bi **demokratičnim temeljem** koristilo dodatno utrjevanje. Načrtovana organizacija lokalnih in regionalnih volitev ter postopek za presojo ustavnosti bosta zagotovila pomembne kazalnike o zavezanosti Iraka k demokraciji.

Na referendumu o Ustavi oktobra 2005, je iraško ljudstvo podprlo federalno unijo regij in pokrajin. Ustava je okvir, znotraj katerega se je večina Iračanov odločila, da bo živela skupaj. Kljub temu pa nekatere iraške skupnosti menijo, da to besedilo ne priznava v celoti njihovih skrbi in prizadevanj. Ustavo je zato treba sprejeti kot zakonito podlago za vključenost in sodobno vodenje države z delitvijo gospodarskih moči in odgovornosti med centralnimi, pokrajinskimi in lokalnimi ravnmi države. Zagotavlja tudi podlago za razdelitev nacionalnih bogastev ter ekonomskih, energetskih in davčnih politik. Ustava kot eno glavnih nalog za novo izvoljeni Svet predstavnikov določa pregled in razvoj zakonodajnih in institucionalnih ukrepov, ki so v besedilu.

Za demokratični proces je bistvena vloga **civilne družbe**. Na voljo je še veliko možnosti za Irak in za mednarodna prizadevanja za okrepitev civilne družbe, vključno s področji, kot so podpiranje svobodnih medijev, spodbujanje zagovarjanja in spremljanja, spodbujanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravicami žensk, otrok ter verskih in etničnih manjšin.

Nacionalna kohezija

Vprašanje **nacionalne kohezije** Iraka je povezano z občutkom pripadnosti ljudi in trendom istovetenja posameznikov s sektami ali etničnimi skupinami. To je bilo dokazano na voliščih in na referendumu o Ustavi leta 2005 kot tudi pri nasilju sekt. Neposreden izziv za novo iraško vodstvo je predlagati in zagovarjati obliko vodenja države, ki bo premagala trenutne poglobljene razprtije.

Ta trend ima škodljiv učinek tudi na etnično, versko in politično ravnovesje v drugih državah v regiji in regiji kot celoti. Več sosednjih držav si z Irakom deli etnične in verske skupnosti. Če v Iraku pride do razkroja, bi to lahko spodbudilo etnični in verski separatizem drugje v regiji. Zaščita ozemeljske celovitosti Iraka je zato tudi v interesu sosednjih držav kot tudi celotne mednarodne skupnosti.

Da bi se Irak oddaljil od sektaštva, bo treba na področjih, kot je imenovanje osebja, oblikovanje iraških nacionalnih varnostnih sil in resornih ministrstev, dostop do javnih služb in izmenjava virov, upoštevati **načelo vključenosti**. Oblikovanje enotne nacionalne vlade je pomemben korak v to smer. Bistvene so tudi pobude, ki zahtevajo nacionalno spravo.

Varnost in vzpostavitev vladavine prava

Nasilje, ki je izbruhnilo po bombnem napadu na mošejo v Samari 22. februarja 2006, je še poslabšalo že obstoječ trend **nasilja sekt**. To nasilje čedalje bolj vključuje organizirane sektaške milice in oborožene skupine. Razmere so se poslabšale z ugotovljeno nesposobnostjo nacionalnih varnostnih sil, da zagotovijo varnost, kot tudi s povezavami milice in varnostnih sil s kriminalnimi dejavnostmi. Poleg tega organizirani kriminal in ulično nasilje še naprej ogrožata prebivalce Iraka.

Kot posledica tega so se posamezniki obrnili na svoje etnične ali verske skupine za zaščito in podporo, povečale pa so se notranje migracije in izseljevanje. Prebivalci skupnosti se iz mešanih sosesk, kjer so v manjšini, selijo na območja, kjer je njihova etnična ali verska skupnost v večini.

Varnost bo zato eno od najpomembnejših vprašanj, ki jih bo morala rešiti nova vlada. Ključni vidik tega bo soočanje z uporniškimi skupinami in milicami. Pozivi za **pobude razoroževanja, demobilizacije in reintegracije (DDR)** so že bili sproženi. Vendar je pomembno tudi, da ukrepi za varnost ne ogrožajo **sistema vladavine prava** ali **spoštovanja človekovih pravic**. Obravnavanje zlorab človekovih pravic in preseljevanja skupnosti morata biti glavni prednostni nalogi. Po letih krutosti v prejšnjem režimu bo treba varnostni aparat, pravosodje in izvrševanje kazni vidno spremeniti, da se bo vrnilo zaupanje vanje. Čeprav je vzpostavitev sistema vladavine prava dolgotrajen postopek in ga ni mogoče doseči čez noč, bo iraško vodstvo moralo pokazati, da pri izboljševanju stanja nenehno napreduje.

Ustvarjanje podlage za trajnostni gospodarski razvoj

Osnovne storitve in ustvarjanje delovnih mest

Enako pomembno in tesno povezano z varnostjo je zagotavljanje osnovnih storitev in ustvarjanje zaposlovanja ter dohodka preko obnovljene gospodarske dejavnosti. Ta dva cilja imata posebno mesto na dnevnem redu vsake nove vlade. Vendar se mora vlada v primeru Iraka, kjer sta se upravljanje in infrastruktura na področjih, kot so zdravje, izobraževanje in elektrika, v zadnjih letih vladavine Saddama Husseina poslabšala in kjer v zadnjem času ni bilo bistvenega napredka v kakovosti ali količini, osredotočiti na trdno delovanje za

zagotovitev **osnovnih storitev** za izboljšanje kakovosti življenja svojega prebivalstva. Pomanjkanje elektrike in vode ter težave pri dostopu do izobraževanja in zdravstvenih storitev ustvarjajo vsakdanje skrbi, ki povzročajo tako družbeno napetost kot tudi upočasnitev gospodarske obnove. Neuspešno reševanje teh vprašanj bo oviralo možnosti prihodnjih generacij Iračanov.

Prav tako je nujno potrebno **ustvarjanje zaposlitvenih** možnosti in dejavnosti za povečanje dohodka. Zaposlovanje bo za nekatere Iračane odpravilo finančno spodbudo, da bi se pridružili k milicam, upornikom in teroristom. Iraški človeški kapital je bil eden od glavnih virov države. Iraške ravni izobraževanja so bile 20 do 25 let nazaj znatno višje kot v drugih državah v regiji, vendar je z leti ta rekord zdrsil na raven, ki je precej nižja kot pri sosedih. Mlade generacije so danes pogosto manj izobražene kot njihovi starši. Ta trend je treba spremeniti, da bo Irak lahko v celoti gradil na svojem človeškem kapitalu.

Vzpostavitev in delovanje upravnega okvirja

Država uprava je največji delodajalec v državi, vendar so nanjo vplivala dolga leta slabega upravljanja z malo posodabljanja in nadgrajevanja znanja. Potrebno je izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti za povečanje njene zmogljivosti za razvoj, izvajanje in uresničevanje politik. Te pomanjkljivosti imajo resne posledice za upravljanje gospodarstva in za zagotavljanje osnovnih javnih storitev. **Reformo** v Iraku glede strukture, predpisov in postopkov javne uprave mora podpreti mednarodna skupnost.

Energija in gospodarska raznovrstnost

Irak ima **druge največje naftne rezerve** na svetu in tudi pomembne nedotaknjene **vire zemeljskega plina**. Gospodarstvo temelji na energetskega sektorju, vendar je učinkovitost precej pod zmogljivostjo in dohodek je daleč od optimalnega. Zastarele tehnike, pomanjkanje pregledne, učinkovite in sodobne uprave, pomanjkanje naložb ter pogosto ropanje in sabotaze infrastrukture so nekateri moteči dejavniki. Poleg tega zaradi tehničnih pomanjkljivosti v sistemu merjenja nafte uprava nima jasnega pregleda nad proizvodnjo in stopnjo izvoza, kar spodbuja tihotapljenje in poneverbo prihodkov od nafte.

Zaradi močne odvisnosti od prihodkov od nafte je Irak zelo občutljiv na zunanje gospodarske dejavnike. Nedavno povišanje cen nafte na mednarodnih trgih je bilo v korist Iraka. Vendar bo padanje cen pomenilo velik udarec za gospodarstvo. Zmanjševanje odvisnosti od nafte bo preko **gospodarske raznovrstnosti** pomagalo ublažiti vpliv nihanja cen nafte in pospešilo zaposlovanje. To bi bilo mogoče doseči preko spodbujanja različnih (neenergetski sektor) dejavnosti za povečanje dohodka, ki temeljijo na drugih virih Iraka, kot sta zlasti **voda in kmetijstvo**. Irak je edinstven v regiji, ker skozi njega tečeta dve glavni vodni poti. V osrednjem delu starodavnega „rodovitnega polmeseča“ je skoraj 20 % delovnega prebivalstva Iraka zaposlenega v kmetijskem sektorju. V regiji, kjer se veliko držav bori z omejeno oskrbo z vodo za svoj kmetijski sektor, je Irak v boljšem položaju kot druge države. Povečana proizvodnja in izvoz kmetijskih proizvodov sta pomembna prednostna sektorja za podpiranje gospodarske blaginje in raznovrstnosti. Voda je tudi lahko sredstvo v regionalni trgovini.

Davčne pomanjkljivosti Iraka je treba obravnavati kot prednostno nalogo. Trenutno se ogromen znesek iraškega BDP porabi za sistem javne distribucije (zapuščina sankcij pred letom 2003) in subvencije za domačo porabo nafte. Gospodarske reforme (kot je bilo določeno v stand-by kreditnem aranžmaju Mednarodnega denarnega sklada) bodo vladi omogočile, da bo izvajala javne naložbe in svojo razvojno agendo, kot je določeno v

Nacionalni strategiji razvoja. Nujne reforme so potrebne za krepitev proračunskega postopka, vključno z evidentiranjem prejemkov in odhodkov ter spodbujanjem odgovornosti. **Proračunski postopek** se mora uporabljati kot primarni instrument politike. Vlada mora pripraviti enoten proračun za kapitalске in ponavljajoče se odhodke znotraj srednjeročnega okvira odhodkov. Vsa pomoč drugih mora biti vključena v enoten nacionalni proračun.

V **zakonodajnem okolju poslovnih in finančnih storitev** morajo biti izvedene reforme za zagotovitev zasebnih naložb, ki so srednjeročno potrebne za financiranje naftne in elektroenergetske infrastrukture. Vendar bodo morale biti reforme usmerjene, da se preprečijo kakršni koli negativni vplivi na socialno blaginjo, ki lahko nastanejo.

III. PRIPOROČILA ZA PODPORO EU

Irak je država, bogata s človeškimi, naravnimi in kulturnimi viri, z velikimi možnostmi, da spet postane pomemben regionalni in mednarodni partner, vendar so trenutne razmere zelo negotove in nestabilne. Ne glede na prihodnje stanje bo imel Irak še naprej varnostne, gospodarske, energetske in politične posledice za Evropsko unijo. ato je v interesu Evropske unije, da spodbuja varen, stabilen, demokratičen in gospodarsko uspešen Irak, ki ima miroljubne odnose s sosedi in je vključen v mednarodno skupnost.

Z oblikovanjem prve ustavno izvoljene iraške vlade ima Evropska unija ponovno priložnost za sodelovanje. EU ima za to ugoden položaj. Geografska bližina; že pridobljene izkušnje v Iraku in v razmerah po sporih drugje; dobri odnosi s ključnimi mednarodnimi akterji, vključno s sosednjimi državami Iraka; gospodarska moč EU; in morebiten prispevek iraških migrantov v Evropi so vse sredstva, na katerih lahko gradi EU, da bi pomagala Iračanom pri odpravljanju negativnih trendov. EU lahko tudi uporabi izkušnje, pridobljene v Iraku preko političnega dialoga, financiranja za obnovo s strani Skupnosti (ki je v letih 2003–2006 znašalo okrog 720 milijonov EUR), sodelovanja v vladavini prava in odnosov, vzpostavljenih v času prisotnosti EU v Iraku.

Evropska unija mora svoje sodelovanje kratkoročno osredotočiti na majhno število ključnih ciljev, kjer lahko zagotovi dodano vrednost ter zgodnje in vidne rezultate. Da bi dosegle čim večji učinek in učinkovitost, morajo Skupnost in države članice EU svoja prizadevanja osredotočiti na te ključne cilje na dopolnjevalen način. ZN morajo imeti še naprej vodilno vlogo tako na političnem področju kot tudi na področju gospodarske obnove.

Podpora EU za prizadevanja ZN mora še naprej ostati v središču sodelovanja EU, skupaj z obsežnejšim dialogom in sodelovanjem z drugimi ključnimi zainteresiranimi stranmi. Treba si je še naprej prizadevati za okrepljen dialog s sosednjimi državami Iraka in za podporo pobudam za krepitev regionalnega sodelovanja. EU mora tudi še naprej podpirati pozive Iraka za prenovljeno mednarodno, politično in gospodarsko sodelovanje preko mednarodne konference.

Vendar zunanja politična podpora in pomoč ne bosta zadostovali za pomoč Iraku. Sprememba mora biti v rokah Iraka. EU potrebuje trdnega partnerja, ki se zavzema za izvajanje politik in reševanje trenutnih težav. Ukrepi EU bodo odvisni od ugodnega političnega in varnostnega okolja v Iraku. Zato je bilo ugotovljeno določeno število **potrebnih dejavnikov**, ki bodo določili vpliv ukrepov EU. Ti dejavniki bodo dobro usklajeni preko dialoga z novo oblikovano iraško vlado. Vendar sta dva glavna ključna dejavnika skupna vsem izzivom: **iraška politična volja in izboljšanje varnostnih razmer**.

Na podlagi analize izzivov, s katerimi se Irak sooča, in položaja EU se predlaga, da se prizadevanja osredotočijo na več konkretnih ciljev.

Cilj EU: Potrditi in podpreti model demokratične vlade, ki bo premagala razprtije

Evropska unija mora še naprej podpirati politični proces s podpiranjem politik in pobud, ki **preprečujejo sektaštvo** in pospešujejo spoštovanje ter dialog med različnimi skupnostmi. Zato mora EU aktivno sodelovati z nacionalno vlado in regionalnimi upravami, s civilno družbo kot tudi z ZN in drugimi mednarodnimi partnerji. EU bi lahko podprla tudi prizadevanja za **nacionalno spravo** in politike **vključevanja** preko uprave.

EU mora tudi na najboljši možni način izkoristiti svoje odnose z **regionalnimi zainteresiranimi stranmi** za spodbujanje njihovega zagovarjanja iraške ozemeljske celovitosti in nacionalne enotnosti ter za preprečevanje poseganja v notranje zadeve Iraka.

EU bi lahko še naprej v tesnem sodelovanju z ZN pomembno prispevala k **postopku za presojo ustavnosti** in delila izkušnje držav članic pri delitvi upravnih odgovornosti, pri gospodarskem ravnotežju in shemah solidarnosti. To bi lahko bilo dopolnjeno z ambicioznejšimi ukrepi za pomoč državljanom Iraka in za zagotovitev boljšega razumevanja političnih in gospodarskih interesov.

Poleg tega bi lahko ukrepi EU **podprli parlamentarne in demokratične institucije**. Večanje zmogljivosti in tehnična pomoč za zadevne iraške institucije ter izmenjave ali programi tesnega sodelovanja z upravami držav članic EU in Evropskim parlamentom so ukrepi, ki bi jih lahko obravnavali. Poleg tega sta drugi možni področji podpore stalna pomoč neodvisni volilni komisiji v Iraku in organizacijam civilne družbe.

EU se ne sme omejiti na delovanje na področju človekovih pravic in demokracije na centralni ravni, ampak mora raziskati načine, da bi dosegla regionalne, pokrajinske in lokalne ravni za vključevanje politik in izvajanje spremljanja.

Potrebni dejavniki – pomoč EU na teh področjih bo že izkoristila vključevalno naravo vlade. Vpliv podpore EU bo povečan s sprejetjem preglednega, meritokratskega in sektaško nevtralnega zaposlovanja v državni upravi. Upoštevanje časovnega razporeda za volilni postopek bo povečalo sodelovanje Iraka in zaupanje v politični proces.

Cilj EU: Prispevati k utrjevanju varnosti s podpiranjem sistema vladavine prava in spodbujanjem kulture spoštovanja človekovih pravic

Številne države članice EU so že vključene v izboljšanje varnosti v državi. Nekatere države članice EU zagotavljajo usposabljanje glede varnosti za policijsko in vojaško osebje. Vključena misija vladavine prava za Irak, EUJUST LEX, v okviru EVOP sodeluje z iraško policijo, sodniki in zaposlenimi v zaporih, da se razvije integriran sistem vladavine prava/sistem kazenskega pravosodja. Misija, ki se je začela julija 2005, je bila podaljšana.

EU bo še naprej delovala v smeri **vzpostavitve varnosti in vladavine prava**. Komisija bo pri pripravi programa na področju vladavine prava gradila na izkušnjah pridobljenih v misiji EUJUST LEX, da se okrepi pravosodje tako v kazenskih kot tudi v civilnih zadevah. Tesno usklajevanje bo zagotovljeno med nadaljnjimi prizadevanji v okviru EVOP in ukrepi

Skupnosti na tem področju. Prihodnje sodelovanje bo usmerjeno v vključevanje kulture **spoštovanja človekovih pravic**, vključno s tistimi v zvezi z enakostjo med spoloma, pravicami otrok in svobodo vesti; to bo vključevalo večanje usposobljenosti za spremljanje skladnosti s človekovimi pravicami. Evropska unija bi lahko razmislila tudi o podpiranju **pobud razoroževanja, demobilizacije in reintegracije** na podlagi izkušenj, pridobljenih v razmerah po sporih drugje. EU bi lahko podprla tudi prizadevanje za večanje zmogljivosti za pomoč iraški vladi in institucijam pri spremljanju napredka pri izvajanju zadevnih **mednarodnih konvencij v skladu s pravom človekovih pravic**.

Potrebni dejavniki – Vpliv prizadevanj EU bo povečan, če se bo vlada zavezala k potrebnim reformam na področju pravosodja in k spoštovanju človekovih pravic v iraškemu varnostnem aparatu. Okrepitev Ministrstva za človekove pravice, ustanovitev Komisije za človekove pravice in drugih institucij za preiskovanje zlorab človekovih pravic bi bil korak v pravo smer. Vlada mora tudi obvladovati milice in nevladne vojaške skupine. Tudi podporni okvir za delovanje civilne družbe bi bil koristen.

Cilj EU: Podpreti državne in regionalne organe pri izboljšanju zagotavljanja osnovnih storitev in pri spodbujanju ugodnega okolja za ustvarjanje delovnih mest

Evropska unija že preko pomoči Skupnosti in v tesnem sodelovanju z ZN v veliki meri prispeva k ciljno usmerjenim programom, namenjenim izboljšanju dostopa iraškega prebivalstva do osnovnih storitev (voda, izobraževanje, zdravje, sanitarna ureditev in druge) – s splošnim ciljem izboljšanja kakovosti življenja v Iraku in zagotavljanja trajnostne srednjeročne stabilnosti. Da bi bil napredek dolgoročen, mora vlada sprejeti **dolgoročno politiko socialnega razvoja**. Izvajanje politike bi lahko podprla EU na podlagi iraške nacionalne strategije razvoja, sprejete oktobra 2004, ki jo bo nova vlada nedvomno posodobila. EU bi lahko pomagala pri reformi sistema socialne varnosti v sodelovanju z drugimi mednarodnimi akterji.

Ustvarjanje delovnih mest je prednostna naloga nove vlade. Prizadevanja se morajo osredotočiti na oblikovanje okolja, ugodnega za ustvarjanje zaposlovanja in razvoj dejavnosti za zagotovitev dohodka. To bi se lahko rešilo z usklajevanjem različnih programov obnove, komponentami ustvarjanja delovnih mest in s spodbujanjem **ustvarjanja delovnih mest v zasebnem sektorju** s strani majhnih in srednjih podjetij. Prizadevanja IRRFI se lahko še nadaljujejo. To bi tudi omogočilo raznovrstnost gospodarstva in postavilo temelje za povečan trgovinski potencial.

Potrebni dejavniki – Vpliv podpore EU bo povečan s posodobljeno nacionalno strategijo razvoja, v kateri bodo jasno opredeljene prednostne naloge. Vlada mora najti političen kompromis med izvajanjem ključnih strukturnih reform (ki bi lahko zahtevale kratkoročen napor za dolgoročno korist) in preprečevanjem družbenega nemira. Mehanizmi usklajevanja finančne pomoči drugih, ki delujejo istočasno, bodo pomagali prilagoditi potrebe s sredstvi. Povečana preglednost finančne pomoči bi bila dobrodošla s strani drugih, ko bodo varnostne razmere to dovolile.

Cilj EU: Podpreti mehanizme, ki bodo omogočili gospodarsko obnovo in blaginjo Iraka

Evropska unija že sodeluje pri spodbujanju gospodarskih reform in podpiranju razvoja na tem področju in bo uporabila svoje izkušnje za sodelovanje z iraško vlado za spodbujanje

gospodarskega razvoja in blaginje. EU bo ohranila odprt dialog z vlado, da bo spodbudila gospodarski razvoj preko financiranja, prizadevanj za zmanjšanje dolga in boljših shem sodelovanja.

EU se bo najprej osredotočila na reševanje trenutnih pomanjkljivosti v iraškem energetske sektorju. EU mora **podpreti zakonodajni, pravni in finančni okvir** tako za spodbujanje naložb kot tudi za preprečevanje korupcije, organiziranega kriminala in kriminalitete. Vzporedno s tem bo spodbudila **regionalno sodelovanje na področju energije** preko regionalnih omrežij EU. Obstajajo tudi možnosti za začetek **tehničnega dialoga** z Irakom o razvoju naftnih virov Iraka in izkoriščanju rezerv zemeljskega plina, zlasti izvoz v Mashreq in na trge EU pa bi lahko dopolnila trenutna regionalna prizadevanja.

Poleg tega bo Evropska skupnost spodbudila gospodarsko raznovrstnost s podpiranjem razvoja **trgovinskega in naložbenega režima**, ki nudi najnižjo stopnjo predvidljivosti, preglednosti in pravne varnosti. Vzpostavitev takšnega režima je pogoj za zasebne domače in mednarodne subjekte, da pričnejo z naložbami in ustvarjanjem nadaljnjih možnosti zaposlovanja v državi.

Tudi **pogajanja za Sporazum o trgovini in sodelovanju** morajo biti sama po sebi dejavnik podpore za notranje reforme. Pogajanja za Sporazum o trgovini in sodelovanju lahko služijo kot predhodnik za pristopni proces v Svetovno trgovinsko organizacijo (STO) in bodo iraški trgovinski režim približale pravilom in disciplini večstranskega sistema in s tem olajšala **pristop k STO**. Možnost, da bi Irak lahko izkoristil splošni sistem tarifnih preferencialov, ki bi izboljšal dostop do trgov EU, ostaja odprta. Sodelovanje **Evropske investicijske banke** v Iraku lahko poveča zaupanje v Irak na globalni finančni ravni. Za dopolnitev teh postopkov bi EU lahko zagotovila podporo za okrepitev Centralne banke in Ministrstva za finance v sodelovanju z drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami.

Potrebni dejavniki: – Močna politična volja za boj proti poneverbi in korupciji ter za reševanje davčnih pomanjkljivosti je pogoj za gospodarsko blaginjo. Irak se mora zavezati za optimizacijo uporabe svojih obsežnih naravnih virov za ustvarjanje dodatnega dohodka. Vlada mora sprejeti ustrezne politike in pobude v tem sektorju.

Cilj EU: **Spodbujati razvoj učinkovitega in preglednega upravnega okvira**

Zahtevajo se reforme javne uprave: natančen pregled pravnih struktur, krepitev zmogljivosti človeških virov in uvedba načel preglednosti, odgovornosti in dobrega finančnega poslovanja. Evropska unija ima celo vrsto upravnih sistemov in kultur v posameznih državah članicah in na ravni EU. Izkušnje procesa širitve in podpora za **vzpostavitev usposobljenosti in institucij** drugje po svetu lahko iraški upravi pomagajo pri izvajanju reform.

Pogajanja glede Sporazuma o trgovini in sodelovanju (TCA) med EU in Irakom bodo dopolnila podporo EU za reformo javne uprave. Usmerjena podpora EU se lahko osredotoči na številna vprašanja, vključno s področji odgovornosti različnih ministrstev in vladnih organov.

Vzpostavitev delujoče uprave bi pomenila korist za pogajanja glede TCA in njihov uspešen zaključek. Na ključnih področjih skupnega interesa bo oblikovanje **tehničnih delovnih**

skupin za podporo izmenjave znanja in izkušenj ter strokovnega znanja dodatna pridobitev, kjer je mogoče črpati iz virov EU.

Potrebni dejavniki –Irak se je že zavezal k reformam kot del svojih obveznosti do mednarodnih institucij financiranja in drugih mednarodnih zainteresiranih strani. Reforma iraške uprave bo potrebovala močno politično zavezo in „zemljevid“, oblikovan na podlagi realističnih ciljev in meril.

IV. SKLEPNE OPOMBE

Izzivi, s katerimi se sooča Irak, so številni, kompleksni in nujni. EU ima velik interes za pomoč Iraku pri stabiliziranju in podpiranju njegovega politične in gospodarske prenove. Geografska bližina EU in njena posebna vloga v Iraku jo postavljata v edinstveni položaj za nadaljevanje njenega sodelovanja z novo vlado. To je strateška priložnost za pomoč Iraku, da ponovno pridobi svoj položaj kot pomemben regionalni in mednarodni partner. Sodelovanje EU v okviru predlogov iz tega dokumenta mora upoštevati, da so reforme v rokah Iraka, njegovo zmogljivosti in vrednote ter uporabiti program nove vlade in prednostne naloge kot izhodiščno točko.

Vendar EU pri tem ni sama. ZN ostajajo ključni partner. Za zagotovitev popolne učinkovitosti je nujno potrebno tudi, da EU deluje skupaj z drugimi akterji in zainteresiranimi stranmi, tako regionalnimi kot mednarodnimi, pri podpiranju Iraka na poti do stabilnosti in blaginje. To ostaja prednostna naloga EU. Irak si mora zagotoviti politični in gospodarski položaj v regiji. Sosednje države igrajo pri tem pomembno vlogo.